

Organizacje pozarządowe chroniące prawa człowieka

Materiał składa się z sekcji: „Funkcje organizacji pozarządowych w kwestii praw człowieka”, „Jak działają organizacje pozarządowe?”, „Przykłady działalności organizacji pozarządowych”, „Wybrane organizacje pozarządowe w Polsce”, „Podsumowanie”.

Materiał zawiera:

- 7 ilustracji (fotografii, obrazów, rysunków), 2 filmy, 5 ćwiczeń, w tym 2 interaktywne;
- ilustrację, na której przedstawiono wyniki badań CBOS na temat życia społecznego w Polsce wraz z ćwiczeniem do wykonania na ich podstawie;
- zdjęcie, na którym przedstawiono udzielanie pomocy przez wojsko amerykańskie dziecku w Pakistanie;
- odwołanie do wcześniejszej wiedzy ucznia związanej z prawami człowieka, międzynarodowym systemem ochrony praw człowieka, międzynarodowymi organizacjami rządowymi i pozarządowymi oraz cele sformułowane w języku ucznia związane z działalnością organizacji pozarządowych w dziedzinie ochrony praw człowieka;
- opis funkcji organizacji pozarządowych w kwestii praw człowieka;
- ilustrację, przedstawiającą logo organizacji pozarządowej Human Rights Watch;
- opis metod działania organizacji pozarządowych;
- opis przykładów działalności organizacji pozarządowych;
- zdjęcie, na którym przedstawiono pomoc udzielaną przez Polski Czerwony Krzyż;
- opis Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca;
- logo Amnesty International;
- opis działalności Amnesty International;
- mapę świata, na której zaznaczono sekcje krajowe Amnesty International;

- opis Międzynarodowej Komisji Prawników i Lekarzy bez Granic;
- opis wybranych organizacji pozarządowych działających w Polsce (Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Polska Akcja Humanitarna);
- logo Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka;
- logo Polskiej Akcji Humanitarnej;
- film na temat tego czym zajmuje się Polska Akcja Humanitarna;
- film na temat działania PAH na rzecz walki z głodem na świecie;
- podsumowanie materiału na temat organizacji pozarządowych wraz z literaturą uzupełniającą i czterema ćwiczeniami (dwoma interaktywnymi) na temat działalności organizacji pozarządowych w zakresie ochrony praw człowieka.

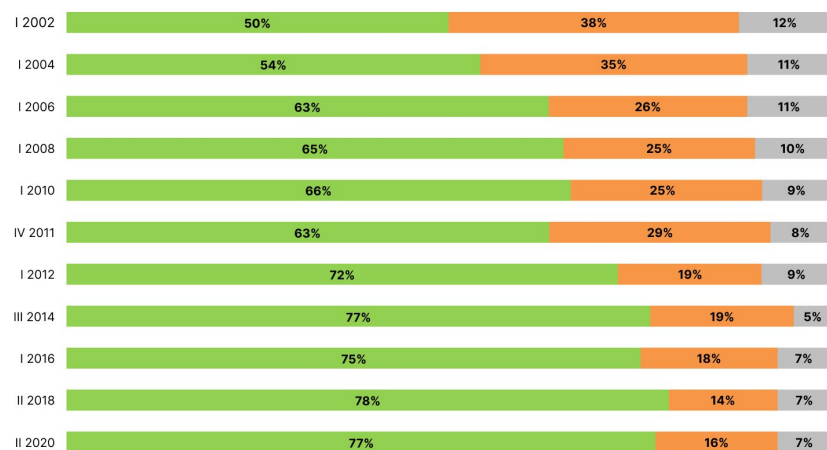

Organizacje pozarządowe chroniące prawa człowieka

Pomoc amerykańskiego wojska w Pakistanie. Umieszczony numer pozwala szybko zorientować się w potrzebnej pomocy

Źródło: Mike Buytas, domena publiczna.

Która z poniższych opinii jest bliższa Pana(i) poglądom?

- Ludzie tacy jak ja, działając wspólnie z innymi, mogą pomóc potrzebującym lub rozwiązać niektóre problemy swojego środowiska, osiedla, wsi lub miasta
- Ludzie tacy jak ja, nawet działając wspólnie z innymi, nie są w stanie pomóc potrzebującym ani rozwiązać problemów swojego środowiska, osiedla, wsi lub miasta
- Trudno powiedzieć

Badanie CBOS: Czy warto działać wspólnie?

Źródło: CBOS, *Komunikat z badań Nr 29/2020*, s. 4, Materiał wykorzystany na podstawie art. 29 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (prawo cytatu). Cytat za: *Komunikat z badań Nr 29/2020*.

Polecenie 1

Po zapoznaniu się z zamieszczonym materiałem źródłowym wykonajcie zadanie, pracując w kilkusobowych grupach.

Wypiszcie najważniejsze problemy swojego środowiska, osiedla lub miejscowości.

Zastanówcie się:

- W jakim stopniu przedstawione problemy mają bezpośredni wpływ na realizację waszych praw i potrzeb.
- Czy możecie przyczynić się do rozwiązania przedstawionych problemów. Jeżeli tak, to w jaki sposób.

Przeprowadźcie w szkole ankietę dotyczącą aktywności społecznej waszych rówieśników. Porównajcie uzyskane wyniki z badaniami przeprowadzonymi przez Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS). Zastanówcie się, jakie czynniki mają wpływ na aktywność lub bierność społeczną młodych ludzi w Polsce.

Pomoc amerykańskiego wojska w Pakistanie. Umieszczony numer pozwala szybko zorientować się w potrzebnej pomocy

Źródło: Mike Buytas, domena publiczna.

Co potrafię?

- zdefiniować pojęcia organizacji międzynarodowej rządowej i pozarządowej oraz wskazać różnice między nimi;
- sklasyfikować międzynarodowe systemy ochrony praw człowieka i opisać, jak one funkcjonują;
- wymienić katalog podstawowych praw i wolności człowieka.

Nauczysz się

- charakteryzować funkcje organizacji pozarządowych dotyczących praw człowieka;
- opisywać, za pomocą jakich metod działają organizacje pozarządowe;
- charakteryzować działalność wybranych organizacji pozarządowych krajowych i międzynarodowych.

Funkcje organizacji pozarządowych w kwestii praw człowieka

Obok norm prawnych i różnych instytucji na straży praw człowieka stoją organizacje pozarządowe. Odgrywają one niezwykle istotne role w ochronie praw człowieka. Intensywny rozwój organizacji pozarządowych w tym sektorze nastąpił w ciągu ostatnich 50–60 lat.

Human Rights Watch (HRW) to pozarządowa organizacja zajmująca się ochroną praw człowieka

Źródło: Mononomic, *Human Rights Watch*, dostępny w internecie:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Human_Rights_Watch#/media/Plik:Hrw_logo.svg [dostęp 11.08.2021], domena publiczna.

Funkcje organizacji pozarządowych w dziedzinie praw człowieka

- funkcja regulacyjna – polega na współtworzeniu lub tworzeniu przez organizacje norm prawnych (ustaw, konwencji międzynarodowych) oraz moralnych wzorców postępowania obywateli. Organizacje pozarządowe nakłaniają rządy państw do ratyfikacji konwencji i przyjmowania instrumentów służących ochronie praw człowieka;
- funkcja kontrolna – to tworzenie specjalnych mechanizmów obserwacji i weryfikacji, w jakim zakresie państwa przestrzegają praw i wolności. Organizacje pozarządowe tworzą swego rodzaju systemy monitorowania i zbierają informacje o naruszeniach praw człowieka;
- funkcja informacyjna – na podstawie zebranych materiałów organizacje pozarządowe informują organy krajowe i międzynarodowe oraz opinię publiczną o naruszeniach praw człowieka;
- funkcja promocyjno-edukacyjna – jest związana z rozpowszechnianiem idei ochrony praw i wolności.

Jak działają organizacje pozarządowe?

Organizacje pozarządowe wywierają oddolną presję na władze w poszczególnych państwach oraz organizacje międzynarodowe. W wielu wypadkach ich działalność jest niezwykle skuteczna. Dziś trudno nawet wyobrazić sobie funkcjonowanie systemu ochrony

praw człowieka, czy to na poziomie krajowym, czy międzynarodowym, bez udziału organizacji pozarządowych. W wielu sytuacjach pozostają one jedynymi bezstronnymi aktorami i w przeciwieństwie do państw rzadziej ulegają presjom politycznym czy ekonomicznym.

Organizacje pozarządowe gromadzą informacje o naruszeniach praw człowieka, a następnie informują o tym opinię publiczną i odpowiednie instytucje.

Metody stosowane przez organizacje pozarządowe:

- działanie w charakterze **grupy nacisku** w kręgach politycznych – parlamentarnych i rządowych,
- udzielanie pośredniej i bezpośredniej **pomocy ofiarom** naruszeń praw człowieka,
- **składanie skarg do instytucji międzynarodowych** działających na podstawie konwencji stojących na straży praw człowieka,
- prowadzenie własnych śledztw,
- analiza sytuacji praw człowieka w poszczególnych krajach czy regionach,
- wysyłanie swoich przedstawicieli na procesy sądowe,
- organizowanie publicznych debat, kampanii, publikowanie raportów.

Bez działalności organizacji pozarządowych najprawdopodobniej nigdy nie usłyszelibyśmy o takich naruszeniach praw człowieka, jak stosowanie tortur czy tajne więzienia Centralnej Agencji Wywiadowczej (Central Intelligence Agency [czyt.: sentral intelidżens ejdżensi], CIA). Ponadto organizacje pozarządowe zbierają cenne dane statystyczne, m.in. dotyczące wykonanych wyroków kary śmierci. Do ich zadań należy także wywieranie wpływu na system edukacji w poszczególnych krajach i podnoszenie świadomości w zakresie praw człowieka.

Ważne!

Działalność organizacji pozarządowych jest szczególnie istotna w państwach niedemokratycznych. W nich bowiem dochodzi do najpoważniejszych naruszeń praw człowieka, w nich też informacje o naruszeniach są najstaranniej ukrywane.

Jeśli chcesz wiedzieć więcej

Organizacje pozarządowe (krajowe i międzynarodowe), zajmujące się ochroną praw i wolności człowieka, zachowują swoją niezależność i kontrolują działania władzy w celu przeciwdziałania nadmiernemu ograniczaniu praw i wolności. Inne organizacje pozarządowe współpracują z organizacjami rządowymi. Współpraca ta opiera się na wspólnych projektach z instytucjami publicznymi i może przynosić wymierne korzyści:

- możliwość kształtowania rozwoju prawa międzynarodowego w dziedzinie praw człowieka;
- możliwość wpływania na państwa, które są członkami organizacji pozarządowej;

- możliwość prezentacji swojego stanowiska oraz osiągnięć organizacji pozarządowej.

Dzięki współpracy z organizacjami rządowymi trzeci sektor odniósł wiele sukcesów:

- Uczestnictwo (wtedy jeszcze niezbyt liczne) organizacji pozarządowych w konferencji założycielskiej ONZ w San Francisco w 1945 roku wpłynęło na dokonanie odpowiednich zapisów dotyczących ochrony praw człowieka w Karcie Narodów Zjednoczonych.
- W trakcie Światowej Konferencji Praw Człowieka w Wiedniu w 1993 roku, dzięki aktywności działaczy organizacji pozarządowych (zwłaszcza Amnesty International [czyt.: amnesti internaszional] oraz Human Rights Watch [czyt.: hiuman rajts łocz]) udało się podjąć decyzję dotyczącą utworzenia w ONZ instytucji Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Praw Człowieka.
- W dużej mierze za sprawą organizacji pozarządowych ustanowiono Międzynarodowy Trybunał Karny.

To tylko nieliczne przykłady aktywności trzeciego sektora, dzięki której standardy ochrony praw człowieka uległy poprawie.

Przykłady działalności organizacji pozarządowych

Obecnie istnieje wiele organizacji pozarządowych. Niektóre z nich działają na rzecz przestrzegania konkretnego prawa czy wolności (np. wolności wypowiedzi), inne mają szersze cele i działają na rzecz ochrony katalogu praw i wolności. Poniżej przedstawiamy kilka organizacji pozarządowych (międzynarodowych i krajowych), które działają na rzecz ochrony praw człowieka.

Pomoc udzielana przez Polski Czerwony Krzyż

Źródło: Łukasz Rychlik, *Ratownik PCK z Grupy SIM Tomaszów Maz. udziela pierwszej pomocy dziecku*, dostępny w internecie: https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Polish_Red_Cross_first_aid.jpg [dostęp 11.08.2021], domena publiczna.

Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy

Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy jest organizacją humanitarną. Zajmuje się ochroną praw człowieka w czasie konfliktów zbrojnych i klęsk żywiołowych (np. kataklizmów, epidemii). Organizacja została utworzona z inicjatywy Szwajcara – Henriego Dunanta. Wstrząśnięty widokiem tysięcy żołnierzy rannych w bitwie pod Solferino (1859) rozpoczął działania zmierzające do utworzenia organizacji, która niosłaby pomoc wszystkim rannym, niezależnie od ich przynależności państwowej. Do dziś zasada bezstronności pozostaje jedną z podstawowych zasad organizacji.

Struktura Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy:

- Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża (MKCK);
- Międzynarodowa Federacja Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy;
- krajowe stowarzyszenia Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy.

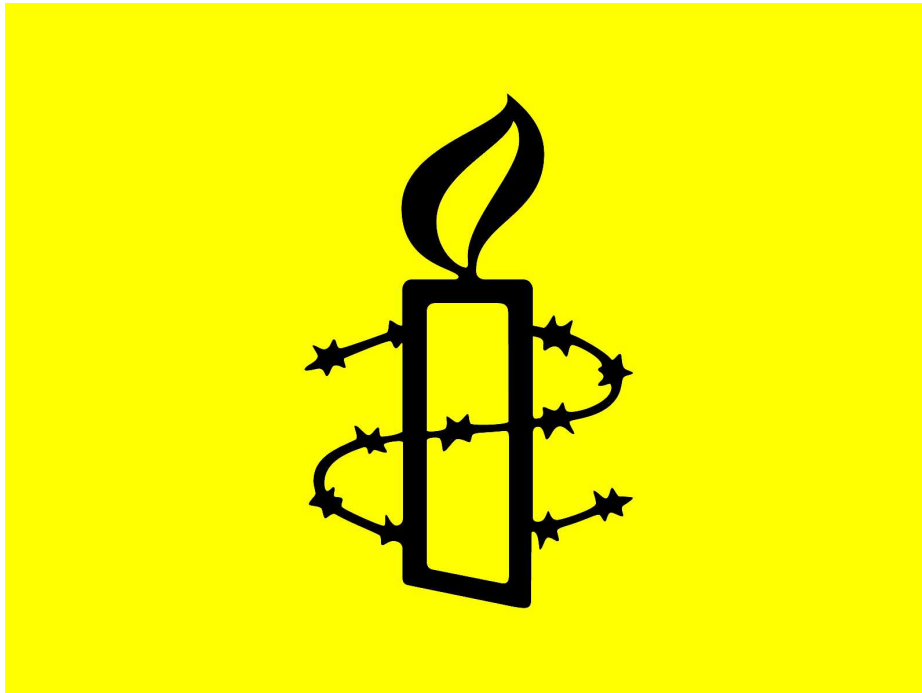
W Statucie Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy zapisano, że wszystkie elementy struktury „(...) stanowią łącznie światowy ruch humanitarny, którego posłannictwem jest zapobieganie ludzkim cierpieniom i łagodzenie ich wszędzie, gdzie one występują, ochrona życia i zdrowia oraz działanie na rzecz poszanowania istoty ludzkiej, zwłaszcza w czasie konfliktu zbrojnego i w innych sytuacjach zagrożenia, praca na rzecz zapobiegania chorobom oraz podnoszenia zdrowotności i opieki społecznej, popieranie dobrowolnego niesienia pomocy oraz stałej gotowości członków Ruchu do niesienia pomocy, jak również powszechnego poczucia solidarności z tymi, którzy potrzebują pomocy i ochrony ze strony Ruchu”.

Najwcześniej, bo w 1863 roku, powstał **Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża** (MKCK). Komitet działa jako bezstronna organizacja humanitarna. Jego członkami są wyłącznie obywatele Szwajcarii. Podstawowe zasady tej organizacji to: humanitaryzm, bezstronność, niezależność, dobrowolność, jedność, uniwersalność. Na podstawie konwencji prawa humanitarnego Komitet upoważniony jest do świadczenia usług stronom uczestniczącym w konflikcie. Ponadto działa na rzecz ochrony więźniów politycznych, zajmuje się poszukiwaniem osób zaginionych oraz udziela pomocy humanitarnej. Za swą działalność trzykrotnie otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla (w latach 1917, 1944, 1963).

W 1919 roku została powołana do życia Liga Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy, która w 1991 roku została zastąpiona **Międzynarodową Federacją Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy**. Federacja kieruje akcjami pomocy dla ofiar klęsk żywiołowych i technologicznych, uchodźców, ofiar epidemii i klęsk głodu.

W poszczególnych krajach działają **narodowe stowarzyszenia**. Skupiają one ponad 100 mln członków i wolontariuszy w niemal wszystkich krajach. Szacuje się, że stowarzyszenia udzielają pomocy około 233 mln osób rocznie. Programy działań poszczególnych stowarzyszeń różnią się między sobą i są dostosowane do potrzeb danego kraju oraz sytuacji. Polski Czerwony Krzyż (PCK) działa od 1919 roku.

Amnesty International

Logo Amnesty International

Źródło: Amnesty International, dostępny w internecie: <http://ofip.eu/organizacje/stowarzyszenie-amnesty-international/> [dostęp 11.08.2021], domena publiczna.

Amnesty International (AI) działa od 1961 roku. Siedziba organizacji znajduje się w Londynie. Założycielem AI był prawnik Peter Benenson [czyt.: piter benenson], który na łamach londyńskiego „The Observer” [czyt.: di obzberwer], 28 maja 1961 r. opublikował artykuł *Zapomniani więźniowie*. Artykuł stał się inspiracją do stworzenia ruchu na rzecz wolności dla więźniów sumienia, czyli osób niestosujących przemocy, a pozbawionych wolności z powodu swoich przekonań, pochodzenia czy religii. Obecnie Amnesty International jest organizacją pozarządową o zasięgu światowym.

Główne cele AI:

- natychmiastowe i bezwarunkowe uwolnienie wszystkich więźniów sumienia, czyli osób pozbawionych wolności z powodu przekonań, koloru skóry, pochodzenia, języka czy religii, niestosujących przemocy ani nieopowiadających się za jej użyciem;
- zapewnienie więźniom politycznym uczciwych i szybkich procesów sądowych,

- zaprzestanie stosowania tortur, kary śmierci i innych form okrutnego traktowania bądź karania;
- eliminacja egzekucji pozasądowych i „zaginięć”.

Amnesty International jest organizacją bezstronną i niezależną od jakichkolwiek rządów czy partii politycznych.

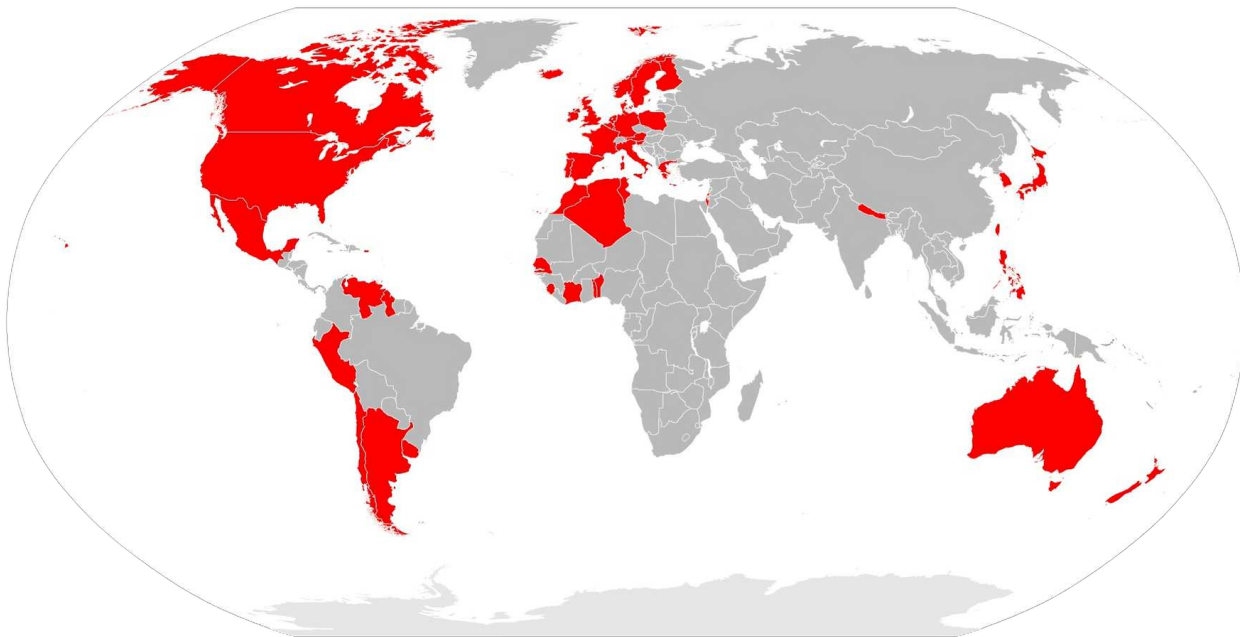
Metody stosowane przez AI:

- apele i deklaracje kierowane do państw;
- wysyłanie obserwatorów;
- nakłanianie rządów do przyjmowania zobowiązań z zakresu praw człowieka,
- pilne akcje;
- pikety i demonstracje;
- działania edukacyjne;
- kampanie informacyjne.

Najbardziej znaną formą działalności AI są tzw. **pilne akcje**, prowadzone w celu ratowania więźniów politycznych na całym świecie. Polegają na napisaniu przez dużą liczbę osób krótkich listów w obronie zagrożonego więźnia i wysłaniu ich pod wskazany adres. W konsekwencji w krótkim czasie tysiące listów docierają do jednego adresata – przedstawiciela władz odpowiedzialnego za łamanie praw człowieka. Organizacja szacuje, że w ponad jednej trzeciej przypadków „pilnych akcji” odnotowano poprawę sytuacji więźnia, uchylono wyrok śmierci, zaniechano tortur, uwolniono zatrzymanych czy odnaleziono zaginionych. Od 1973 roku, kiedy zorganizowano pierwszą „pilną akcję”, Amnesty International przeprowadziła ich ponad 16 600. Każdy przypadek „pilnych akcji” skutkował wysłaniem od 3 do 5 tys. apeli.

Od wielu lat AI prowadzi światowe kampanie popularyzujące wiedzę o konkretnych dokumentach czy grupach osób, których prawa są naruszane. Przykładami takich działań mogą być światowe kampanie przeciwko stosowaniu tortur (1973, 1985, 2000), na rzecz uniwersalnej obrony praw człowieka (1977, 1986, 1991) przeciwko karze śmierci (1981, 1988) czy „Stop Przemocy Wobec Kobiet”. Do współczesnych kampanii Amnesty International należą m.in.: „Odważ się poznać”, „MOC NIE PRZEMOC” czy „Solidarni z Białorusią”. Co roku ukazują się raporty AI przedstawiające sytuację praw człowieka w poszczególnych krajach. Raporty cieszą się dużym zainteresowaniem i zazwyczaj są szeroko komentowane w mediach, głównie z powodu bardzo dokładnej weryfikacji faktów dotyczących naruszeń praw w poszczególnych krajach.

W 1977 roku AI otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla, w 1978 roku Nagrodę Praw Człowieka ONZ oraz Nagrodę Rady Europy w 1983 roku.

Sekcje krajowe AI

Źródło: a. nn., dostępny w internecie: wikimedia, licencja: CC BY-SA 2.5.

Jeśli chcesz wiedzieć więcej

Inne organizacje

Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca czy Amnesty International to jedne z najbardziej znanych organizacji pozarządowych. Oprócz nich istnieją tysiące organizacji o charakterze międzynarodowym i krajowym podejmujące różne typy działań na rzecz praw człowieka.

Niektóre z nich mają charakter wyspecjalizowany, jak np. utworzona w 1952 roku w Berlinie Zachodnim **Międzynarodowa Komisja Prawników**. Organizacja ta skupia 60 prawników z kilkudziesięciu krajów, wybranych ze względu na wysokie kwalifikacje zawodowe oraz niezłomną postawę moralną. Działa przede wszystkim na rzecz sprawnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Komisja pomaga głównie państwom w wypełnianiu międzynarodowych standardów przez bezpośrednie nadzorowanie instytucji, obserwację i edukację osób zatrudnionych w wymiarze sprawiedliwości oraz działaczy organizacji pozarządowych. Za swą działalność Komisja otrzymała w 1980 roku Nagrodę Praw Człowieka przyznawaną przez Radę Europy oraz podobną nagrodę przyznawaną przez ONZ w roku 1993.

Do bardzo znanych organizacji pozarządowych zaliczymy także **Lekarzy bez Granic** – organizację utworzoną przez grupę francuskich lekarzy w 1971 roku. Skupieni w niej lekarze zapewniają opiekę medyczną w rejonach działań zbrojnych, epidemii i endemii.

Działacze organizacji są obecni w ponad 80 krajach, głównie rozwijających się, często takich, z których inne organizacje pozarządowe wycofały już swoich wolontariuszy i pracowników. **W 1999 roku organizacja otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla.**

Wybrane organizacje pozarządowe w Polsce

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA

Logo Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka

Źródło: a. nn., dostępny w internecie: <http://ofip.eu/organizacje/helsinska-fundacja-praw-czlowieka/#lightbox/0/> [dostęp 11.08.2021], domena publiczna.

W Polsce do najbardziej znanych organizacji działających w sferze praw człowieka zaliczamy Helsińską Fundację Praw Człowieka oraz Polską Akcję Humanitarną. **Helsińska Fundacja Praw Człowieka** wchodziła w skład **Międzynarodowej Helsińskiej Federacji na rzecz Praw Człowieka**. Początek tego ruchu sięga roku 1975, kiedy został podpisany Akt Końcowy KBWE. W drugiej połowie lat 70. XX wieku zaczęły powstawać grupy, których zadaniem miało być kontrolowanie, w jaki sposób państwa realizują Akt Końcowy, oraz przekazywanie na ten temat informacji krajowej i międzynarodowej opinii publicznej. W 1982 roku utworzono Międzynarodową Helsińską Federację na rzecz Praw Człowieka z siedzibą w Wiedniu, która zrzeszała krajowe Komitety Helsińskie z 46 państw. Federacja wraz z krajowymi komitetami czuwała nad przestrzeganiem przez państwa postanowień Aktu Końcowego KBWE w zakresie praw człowieka oraz innych aktów przyjętych w ramach KBWE, a następnie OBWE. Sporządzane były również raporty o przestrzeganiu praw człowieka w krajach członkowskich OBWE. W grudniu 2007 roku Prezydent Helsińskiej

Federacji Praw Człowieka Ulrich Fischer ogłosił upadłość Federacji.
Jej zadania kontynuuje Helsińska Fundacja Praw Człowieka.

W Polsce Komitet Helsiński istnieje od 1982 roku. Przez pierwszych siedem lat działalności był organizacją podziemną. Na początku 1989 roku zaczął stopniowo prowadzić jawną działalność. W wyborach czerwcowych w 1989 roku połowa jego członków znalazła się w parlamencie i w pierwszym niekomunistycznym rządzie Tadeusza Mazowieckiego. Od momentu powołania Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka pod koniec 1989 r., wszystkie czynne działania prowadzi fundacja. Komitet zaś odgrywa rolę ciała opiniotwórczego i zajmuje stanowisko w kluczowych kwestiach dotyczących praw i wolności człowieka w Polsce.

Działania Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka:

- monitoruje stan przestrzegania praw człowieka;
- monitoruje proces legislacyjny (tzw. monitoring ustawodawczy);
- prowadzi sprawy sądowe (program Spraw Precedensowych);
- wspiera organizacje pozarządowe;
- monitoruje sytuację cudzoziemców (w tym uchodźców);
- prowadzi systematyczny monitoring instytucji izolacyjnych, domów dziecka oraz warunków pracy sędziów;
- zajmuje się problemami praw mniejszości narodowych w Polsce;
- organizuje liczne konferencje i szkolenia krajowe i międzynarodowe.

Polska Akcja Humanitarna

Polska Akcja Humanitarna

Logo Polskiej Akcji Humanitarnej

Źródło: a. nn., PAH, dostępny w internecie: <https://www.pah.org.pl/> [dostęp 11.08.2021], domena publiczna.

Polska Akcja Humanitarna (PAH) jest organizacją humanitarną. Została założona w 1992 roku przez Janinę Ochojską. Misją organizacji jest „uczynić świat lepszym przez zmniejszenie cierpienia i promowanie wartości humanitarnych”. Dane przedstawiane przez organizację są imponujące. Przez niemal 30 lat swojej działalności PAH zorganizowała akcje pomocy w Polsce i wielu krajach świata: Pomoc ze strony PAH uzyskało do tej pory około 9,6 miliona osób w 44 krajach. Stałe misje prowadzi w Sudanie Południowym, Somalii, Syrii, Iraku i na wschodniej Ukrainie. Organizacja zapewnia dostęp do wody, odpowiednich warunków sanitarnych i właściwej infrastruktury wodnej, jak również edukacji dotyczącej prawidłowej higieny osobom dotkniętym skutkami klęsk żywiołowych i konfliktów zbrojnych. Zajmuje się dostarczaniem żywności i dystrybucją najpotrzebniejszych przedmiotów codziennego użytku, jak również odbudową schronień i budynków użyteczności publicznej. Działania organizacji obejmują wspieranie edukacji, walkę z niedożywieniem dzieci oraz udzielanie pomocy uchodźcom i repatriantom. Ponadto PAH wspiera edukację globalną i organizuje kampanie społeczne, których przykładem mogą być akcje: Rowery dla Afryki, Świat bez głodu czy Zmiany klimatyczne. Wśród misji zagranicznych największym echem w środkach masowego przekazu odbiły się misje PAH w Czeczenii, Sudanie, Libanie i Iraku. Natomiast w kraju bardzo znany jest *Pajacyk* – program dożywiania dzieci w szkołach, realizowany od 1998 roku do chwili obecnej. W 2008 roku organizacja otrzymała Europejską Nagrodę Obywatelską.

Film dostępny pod adresem </preview/resource/RLXqrcaK94OsO>

Czym zajmuje się Polska Akcja Humanitarna?

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Nagranie video. Na początku pojawia się plansza z tytułem „Czym zajmuje się Polska Akcja Humanitarna?”. Następnie pojawia się Janina Ochojska – założycielka i prezes Polskiej Akcji Humanitarnej. Kobieta siedzi na tle drewnianych regałów z książkami. Film kończy się planszą z napisami: wystąpiła Janina Ochojska, scenariusz i realizacja Contentplus.pl, na

zlecenie Uniwersytetu Wrocławskiego, w ramach projektu "E-podręczniki do kształcenia ogólnego", grudzień 2014.

Film dostępny pod adresem </preview/resource/R1E2e3WTK9aby>

Działania PAH na rzecz walki z głodem na świecie (Ochojska)

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Nagranie video. Na początku pojawia się plansza z tytułem „Działania PAH na rzecz walki z głodem na świecie”. Następnie pojawia się Janina Ochojska – założycielka i prezes Polskiej Akcji Humanitarnej. Kobieta siedzi na tle drewnianego regału z książkami. Film kończy się planszą z napisami: wystąpiła Janina Ochojska, scenariusz i realizacja Contentplus.pl, na zlecenie Uniwersytetu Wrocławskiego, w ramach projektu "E-podręczniki do kształcenia ogólnego", grudzień 2014.

Podsumowanie

Organizacje pozarządowe odgrywają nieocenioną rolę w ochronie praw człowieka. Stanowią nieodzowny element międzynarodowego i krajowego systemu ochrony praw człowieka. Nie ma obszaru, w którym krajowe i międzynarodowe organizacje ochrony praw człowieka nie przejawiałyby aktywności. Monitorują sytuację praw człowieka, biorą udział w procesie legislacyjnym, wspomagają ofiary naruszeń, składają skargi do sądów międzynarodowych. Są bezcennym źródłem informacji, bez którego o wielu naruszeniach praw człowieka świat nigdy by nie usłyszał.

Polecenie 2

Znajdź na stronie internetowej PCK lub PAH informacje na temat działań, jakie organizacje te podejmują. Sporządź ich listę z podziałem na działalność krajową i międzynarodową.

Polecenie 3

Sprawdź w internecie, kim jest wolontariusz. Zastanów się, w pracy której organizacji chciałbyś/chciałabyś się włączyć. Sprawdź na jej stronach internetowych, czym się dokładnie zajmuje ta organizacja. Sporządź na ten temat notatkę, w której uzasadnisz swój wybór i opisziesz działania, jakie możesz podjąć, biorąc pod uwagę osobiste uwarunkowania i cechy.

Ćwiczenie 1

Połącz organizację pozarządową z informacjami o niej.

Amnesty International

organizacja humanitarna założona przez Janinę Ochojską

Polska Akcja Humanitarna

walczy o uwolnienie więźniów sumienia

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

organizacja udzielająca pomocy medycznej w strefach walk

Międzynarodowa Federacja Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy

powstała w 1919 r. i kieruje akcjami pomocy dla ofiar klęsk żywiołowych i technologicznych, uchodźców, ofiar epidemii i klęsk głodu

Lekarze bez Granic

walczy o przestrzeganie praw zawartych w dokumentach KBWE/OBWE

ĆWICZENIE: Połącz w pary

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2

Przyporządkuj poszczególne działania do funkcji pełnionej przez organizacje międzynarodowe.

Funkcja regulacyjna

prowadzenie akcji informacyjnych na temat poszczególnych praw lub wolności

Funkcja kontrolna

tworzenie raportów o stanie przestrzegania praw człowieka

organizowanie kampanii np. na rzecz zniesienia kary śmierci lub stosowania tortur

Funkcja promocyjno-edukacyjna

nakłanianie rządów państw do ratyfikacji konwencji

prowadzenie szkoleń dla dzieci i młodzieży

tworzenie mechanizmów weryfikacji stanu przestrzegania praw człowieka

obserwacja stanu przestrzegania praw człowieka w państwie

obserwacja procesów sądowych

tworzenie moralnych wzorców postępowania

nakłanianie rządów państw do przyjmowania instrumentów służących ochronie praw człowieka

lobbowanie na forach organizacji międzynarodowych za przyjmowaniem konwencji dotyczących praw człowieka

zbieranie informacji o naruszeniach praw człowieka

składanie skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

organizowanie manifestacji w obronie konkretnych praw

szkolenia działaczy organizacji pozarządowych

współtworzenie lub tworzenie norm prawnych

organizowanie akcji zbierania podpisów pod petycjami w obronie praw człowieka

ĆWICZENIE: Grupuj elementy

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Literatura uzupełniająca

Barański R., Olejniczak A., *Fundacje i stowarzyszenia. Współpraca organizacji pozarządowych z administracją publiczną*, Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa 2012.

Batko-Tołuć K., Izdebski K., *Organizacje strażnicze w Polsce. Stan obecny, wyzwania, perspektywy*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012.

Monitoring Praw Człowieka, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa 2000.

Organizacje w stosunkach międzynarodowych. Istota, mechanizmy działania, zasięg, T. Łoś-Nowak (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2009.

Yaziji M., Doh J., *Organizacje pozarządowe a korporacje*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011.